

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԵՎ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԲՈՒՆՏԱ ԳԻՐԻՔԸ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՄԵԺ ՊՍՏԵՐԱԶՄԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

Ի՞ժ սիրելի ժողովուրդ, ցանկացել ես իմանալ, թե ի՞նչ դիրք է բռնել Հայ եկեղեցին, ի՞նչ ապրումներ է ունեցել նա և ի՞նչ է արել Հայրենական մեծ պատերազմի ընթացքում:

1941 թվի հունիսի 22-ին պատերազմի ահադանդը հնչեց և դերժանա-Փաշխուսական հորդանքը ներխուժեցին մեր երկիրը: Այդ ծանր օրերին հալապասցյալ հայության աչքը դարձավ դեպի ս. Էջմիածինը և սպասում էր նաև նրա ձայնին:

Պարզ է, որ ս. Էջմիածինը չէր կարող անդադրել լինել Հայրենիքին սպառնացող այդ վտանգի հանդեպ: Ս. Էջմիածինը հրաշանդեց արտասահմանի և Միտլիենական ռեսպուբլիկաների բոլոր թեմերին մաղթանքներ կատարել, ջերմադին աղոթքներ վերադարձնել Բարձրալիք, Կարմիր Բանակի ղեկներն օրհնել և հարգություն մաղթել:

Առաջին մաղթանքը մեծ հանդիսավորությամբ և բարձր ոգևորությամբ կատարվեց Ս. Էջմիածնում: Այդ թողնների աշխրհում արտասուքի կաթիլներն ևրկվեցան: Ջերմ և հուզվել էր ժողովրդի սրտալի աղոթքը, որով ուխտում էր նա ամեն դեմով Հայրենիքը պաշտպանել:

Այս մաղթանքը ապացուցեց մեկ, որ Հայրենիքի սերը խորն է հալապասցյալի սրտում և՛ նրա համար քրիստոնեական պարտականություն է այն:

Պատերազմի հաղթական ելքն ապահովելու համար Ս. Էջմիածինը հայրենասիրական կոչեր ուղարկեց ամենուրեք ժողովրդի խորը հայրենասիրական դրացմունքով վառելու, հայությունը իրեն մի մաքուր ուրիշ

հանելու, իր դուքսն ու կայքը, իր մտավոր ու ֆիզիկական աշխատանքը, իր կյանքը արամադրելու Հայրենիքի պաշտպանության, թշնամուն իր երկրից վտարելու՝ և նրան վախճանապես ջախջախելու սուրբ դրոժին, թշնամու, որ ամբողջ մարդկության թշվառության, շեն երկրների ալերաժության, նրանց կուլաուրական ստեղծագործության ոչնչաման պատճառն է հանդիսացել և մարդկությունը սարկացնելու ձգտումն ու նպատակ է ունեցել:

Ս. Էջմիածնի ձայնը լսեց Հայ հուսկուրականությունը և իր հոտին ուղղած հայրենասիրական հուզվել՝ քարոզներով ոգեկրեց Հայ հալապասցյալներին Հայրենիքի պաշտպանության վճի դադախարով:

Հայոց պատմությունը հարուստ է հայ պարավանների սխրագործություններով, որոնք Հայրենիքի թշվառ օրերին նրա փառքն են կուել-կուրել: Նրանք հայ ժողովրդի անպարտելի հերոսներն են դարձել և իրենց անխն շուրջը համախմբելով հայ ժողովուրդը կուրել են թշնամու դեմ հանուն աղատության և անկախության, դերադասելով մեռնել, քան սուրբեկ ապրել: Նրանք կուրել են հայ ժողովրդի պատիվը փրկելու և Ս. Հայրենիքը պաշտպանելու համար:

Պատմական հայի նույն հերոս ոգին ապրում է նաև այսօր ներկա հայի մեջ: Հայ ժողովուրդն այսօր էլ արիությամբ, հաստատականությամբ և մեծ ոգևորությամբ կուրում է նեղ թշնամու դեմ տանելով պատերազմի ամեն մի ծանրություն և՛ ճակատում, և՛ թիկունքում: Նա ամեն

գնով պաշտպանում է իր Հայրենիքը, իր Ժողովրդի պատիվը, իր անցյալ կուլտուրական ստեղծագործությունները և ներկա նվաճումները: Նա կոչվում է ապավինած Աստուծո ողորմութեան և իր գործի արդարութեան, ուստի և Հայաստան է պատերազմի կատարյալ Հաղթութեան:

Այդ Հայաստան առավել ևս իրական է Հայաստան գիտենալով, որ քաղաքի Կարմիր Բանակը ղեկավարում է ԻՄՍԻՃ ՎԻՍՍԱՐԻՈՆՈՎԻՉ ՍՍԱԼԻՆԸ, Ժողովրդի սրբելի Առաջնորդը և Կարմիր Բանակի Հանճարեղ Գեներալու Հրամանատարը, որի Հանճարով կազմակերպվել ու կազմակերպվում են մեր բոլոր մատակարար Հաղթանակները:

Հայ նեկեղեցին՝ Ս. Էջմիածինը նույն Հայաստան և ողևորութեամբ Հորդորական ուղեբեմներ ուղարկեց ամենուրեք, ուր Հայ Հայաստացյալ կար, Նյութականային և աջակցելու Կարմիր Բանակին: Ս. Էջմիածինը ինքն առաջին օրինակը տված իր Համեստ լուծալով: Նրա օրինակը մարակիչ Եղանկ Հայ Հայաստացյալներին Համար: Հայ Հայաստացյալներն ընդունեցին Ս. Էջմիածինի Հրապարակը և ամեն Կողմից առատ նվերներ ուղարկեցին Ս. Էջմիածին՝ նպաստելու պատերազմի Հաղթութեան:

Հայ Հայաստացյալների նվերներով կառուցվեցին տանկային շարասյուներ, որոնք Հայ, եկեղեցու ցանկութեամբ կոչվեցին «Աստուծո Դավիթ»: Հայ պատմական Եպոսի Հերոսի անվամբ, որ աներկյուղուն լի լի, բարոյական և Հաստատակամութեան մարմնացումն է:

Այս առթիվ պատիվ ունեցանք ստանալու Ի. Վ. ՍՍԱԼԻՆԻ ողջույնն ու շնորհակարան Հեռագիրը իր Ե. Կարմիր Բանակի կողմից արտասահմանի և Միութենական Կրթի Հոգևորականութեանը և Հայաստացյալ Հայրութեան:

Հասով Հայ Հայաստացյալների և եկեղեցու լավգանձի Բաժնի, երբ Կատարվեց տանկերի Հանձնումը գործող լուսակներ: Օրհնեցին Մենք մեր տանկային շարասյու-

ները մաղթելով, որ նրանք թշնամու Զախման գորավոր Հենարաններ Հանդիսանան: Տանկերի կառուցման, պատերազմի վայրն ուղարկելուն և նրանց կազմի կատարած քաջագործությունների մասին ստացված են տեղեկություններ Համապատասխան ղեկավարական իշխանութիւններից, որոնց շնորհակալական և ողևորութեամբ լի Հեռագրերը տպված են «Էջմիածին» ամսագրի առաջին երեք Համարներում:

Հայ Ժողովուրդը ոչ միայն գինական աջակցութեան է ցույց տվել Հայրենական մեծ պատերազմին, այլև թիկունքում տալի է կարևոր աշխատանքներ: Թիկունքում Հայ կինը, Հայ ծերունին և Հայ պատանին իր խաբիսի են երիտասարդ մարտիկներին և՛ դաշտի աշխատանքներում, և՛ գործարաններում, և՛ տանը: Թիկունքում Հայ մարդը Հոգացողութեան է ունեցել նաև մարտիկների ընտանիքների վերաբերմամբ՝ խնամելով նրանց կանանց ու երեխաներին, մատակարարել է դեղորայք միլիտանտներին, նվերներ է ուղարկել մարտիկներին, որպես նշանակ իր տածած սիրտ: Այս բոլորն արել է, որպեսզի մարտիկներն ազատ լինեցին ընտանեկան Հոգանքից լազաղ Հողով ամբողջովին նվիրվեն պատերազմին:

Մենք, որպես Հովիտպետ Հայ եկեղեցու, զգացված ենք Հայ Ժողովրդի անմնջելի Հայրենասիրութեամբ, բայց առավել ևս զգացված ենք տեսնելով Միութենական Իսկույններին շարքում Հայ Ժողովրդի վարած Հերոսական պայքարի Հանուն իր Հայրենիքի ազատութեան և ընդդեմ բռնութեան ու ստրկացման: Բերկարյալ Է լսել, որ օր ամիսը աճում է Հայ Հերոսների թիվը, որոնք Հարստացում են և վսեմացնում մեր Հնադարյան պատմութիւնը ու բարձր պահում Հայ Ժողովրդի անունն ու պատիվը:

Վրդովեցուցի է տեսնել երկրի ամեն անկյունը, կուլտուրական ձեռնարկներն ունեցնումը, շնորհաբերների ամալացումը, Ժողովրդի բռնի և ապօրինի գերեզմարութիւնը: Մանր է և՛ հուզիչ մարդկա-

յին կոտորածը, կենդանի էակներին մահացումը, որ կատարել են Ֆաշիստական հորդանները օկուպացման ենթարկված լատիվացիներում: Սակայն դերմանական բարբառանների վարչադուլթյունները չընկճեցին Մեծ Միութեան հերոս ժողովուրդների աննկուն կամքը:

Եվ այսօր համայն աշխարհի դաքմանքի առարկա է այն ոգին, որով մեր երկրի բազմալեզու բնակչութունը անբախտի միութեամբ կապված ուղի է կանչնել դերմանական Ֆաշիզմի դեմ իր Հայրենիքը պաշտպանելու համար:

Այս ամենը հետևանք է Մովսեսական իշխանութեան վարած ողբալին իմաստուն բաղաբախանութեան:

Մեր պետութեանը խրախուսում է յուրաքանչյուր ժողովրդի կուլտուրական զարգացումը, որի հետևանքով ամենախոշոր ժողովուրդն անգամ ազատ է իր կյանքը կազմակերպելու և զարգացնելու իր աղբալին ավանդութեանների և սովորույթների համեմատ: Մեր պետութեանը տնտեսապես էլ օժանդակում է յուրաքանչյուր ժողովուրդի կուլտուրական զարգացման դրոճին: Նա միաժամանակ եղբայրական ամուր կապ է հաստատել մեր Միութեան բազմալեզու ժողովուրդների միջև, որոնց միահամուռ ջանքերով անարդ թշնամին վտարվեց մեր երկրի սահմաններից, ջախջախվեց նրա կենդանի ույթն ու գինական տեխնիկան և պատերազմական զործողութեանները փոխադրեցին Գերմանիայի հողը:

Հայ ժողովուրդը դեռ մեծ անելիքներ ունի. նա միացած Միութեան ժողովուրդների հետ պիտի իր ուժերը լարե ինչպես Հայրենիքի ազատութեան և թշնա-

մու վախճանական ջախջախման, նույնպես և ընդհանուր Հայրենիքի տնտեսական հզորացման, վերաշինության և վերակառուցման մեծ դրոճին: Պատերազմը անասելի վնասներ տվավ Միութենական բոլոր ուսուլուրիկաներին: Սակայն այսօր միութեամբ ենք Մենք, որ մեր ժողովուրդները պատմութեան մեջ չտեսնված անծնագոհութեան շնորհիվ շուտով աշխարհում խաղաղութեան պիտի վերահաստատվի և մեր հզոր դաշնակիցների՝ Մեծ Բրիտանիայի և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների ջերմ մասնակցութեամբ համայն աշխարհի արդար ու անվտանգ վերակառուցման ականատես պիտի լինենք:

Օրհնում ենք Միութենական Ռեպուբլիկաների բոլոր ժողովուրդներին Հայրենական պատերազմով իրենց ցույց տված հաղթանակական զործունեութեան համար:

Օրհնում ենք հերոս Պաքմիր Բանաղը և նրա իմաստուն Առաջնորդին՝ Մեծ Մարշալ Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆԻՆ, որի հանճարեղ դեկավաբութեան շնորհիվ ջախջախվեցավ դերմանական Ֆաշիզմի գինական ույթը:

Սոնարհում ենք Հայրենիքի համար նահատակված մարտիկների շիրմների առաջ և աղոթում Բարձրասլին նրանց արժանացնել փառաց պսակի:

Օրհնում ենք նաև մեր հայ ժողովուրդը Հայրենական պատերազմով իր ցուցաբերած համարտարմութեան և անծնագոհ զործունեութեան համար: Կար և ույժ ենք մաղթում նրան, որ մեր երկրի ապագա վերաշինութեան շրջանում ի վիճակի լինի նույն անծնախրութեամբ հանդես գալու հողու ընդհանուր Հայրենիքի և Մովսեսական Հայաստանի մտավոր, բարոյական և արնտեսական զորացման:

Ա.Գ.Ը.Լ.Ս.Ի. ՓԵՂԱԿԱՆ ԵՄԾԵԱՅԵՆ ԿԱՅՈՑ ԿԱՅԻԱԳՅՈՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆՎՈՐԳ ԵՐԶԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԶԵՆՈՐԵԳՅԱՆ